

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Égész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhó hordva:

Égész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Égész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 30.

A sziv vallása.

Beszédet hallottunk a pinczér-egyesület zászló-ünnepélyén, melyet velünk együtt pár ezren hallgattak s mely úgy volt előadva, hogy mély hatást tegyen.

Tökéletes formájú beszéd volt az, mint egy művészi szőnyegzet, vagy egy pompás gömb-ákác, éppen azért erősen szemet szurt az az egy-két burján közte, fattyu hajtás, mely bántóan rontotta a kellemes összehatást.

A ki elmondta ezt a beszédet, az szereplésre hivatott ember. Szép tehetsége és külső viszonyai, a köztevékenység felé vonják dr. Dési Gézá. Éppen ezért komolyan kell foglalkoznunk ezzel a beszédjével.

Felkérték őt a pinczér-egyesület tagjai, hogy a diszbeszédet, mely az egész zászló-ünnepélyt bevezesse, tartsa meg az egyesület és vendégek előtt. Nők, férfiak, intelligens és kevésbé tanult emberek előtt.

A téma vonzó és könnyen átérzhető. Egy csomó ember, ki idegölő nehéz éjszakai munkával keresi kenyerét, összeáll, társul, hogy egyesült erejükben védelmet s a minnek oly könnyen ki vannak téve, betegség vagy munkaképtelenség esetén biztos egzisztenciát, tisztességes nyugdíjat kapjanak.

Hol van itt hely vallási támadásra, vallásos érzések nehéz megsértésére, általában bárminemű vallási kötekedésre?

Megindult a beszéd. Szép, mély gondolatokkal indult meg, mint valami klasz-

szikus zene, avatott kézzel előadva s egyszerre fals hang, vagy mintha félre csuszott volna a vonó, bántó gikszer vegyült az előadásba.

»A sz. írás legendája szerint, sárból lett az ember«, mondja a szónok. Micsoda beszéd ez?! Ki degradálta a szent írást novella kötetébe? Régi meggyőződésből fakadt ez a mondás, vagy annak a sokat vitatott új szent írás magyarázatnak az alapján?

Akárhogy jutott ez eszméhez a szónok, nem volt elfogadható oka e mondásra, mert »legenda« nélkül is éppen azt fejezi ki a mondás, a mit így kifejez, de a nélkül nem bántana senkit.

Azután ez a Falb-szerű jóslat a vallások kritikus napjáról, hogy a »sziv vallása akkor is megmarad, mikor a többi felekezetek elenyésztek régen.«

Mi köze ehhez a pinczér zászlajának? Mire való így belé gázolni a legszentebb érzésbe, a valláshoz való törhetetlen ragaszkodásba, a vallásos életelvbe, mely ha nem erős, ha alkut ismer, akkor már semmi.

Vagy mi az a sziv vallása? Ki szankcionálja azt; hol lehet azt megismerni?

A hottentották vallása a sziv vallás? A tüzföldiek, a pápuák, a salamon szigetbeliek, az afrikai néptörzsek természeti vallásai talán?

Hisz ezek azt a vallást tartják, a mire maguktól jutottak és emberhust esznek, gyermekeiket áldozzák fel, a vérontást Isten tiszteletnek tartják s mindenféle szeretet oly ismeretlen náluk, mint a ruha.

Az ős pogány vallás is ilyen volt, a

testi vágyak és szenvedélyek kultusza és éppen saját népe történetéből tudhatja a szónok, hogy mennyire sülyedtek, valahányszor eltértek a kinyilatkoztatott vallástól, valahányszor az ész és sziv bálványaihoz fordultak, annak vérfertőző és gyilkos czeremóniájához.

De még az ó-szövetségi hit is csak egy faj kereteiben tudta a szeretetet elárastani, minden más emberrel szemben kizárólagos volt. És így is maradt, pedig őseinek is volt esze is, szive is.

Azután jött a kereszténység szintén, mint kinyilatkoztatott vallás, illetve mint befejezése a kinyilatkoztatásoknak.

És új eszme szállott vele a földre, az általános szeretet elve, melynek nyomán rögtön zöldelni kezdett a szabadság, egyenlőség és testvériség csirája.

Ez a vallás megnyugtatta az elméket, betöltötte a sziveket, de sem ész, sem sziv nem tudta volna megteremteni ezt a vallást.

Nézzé át az ó-kor elméit és sziveit, a nagy gondolkodók és nemesen érzők iratait s látnia kell, hogy egy Cátó, egy Ciceró is lenézi a munkát, tudni sem akar az általános emberi, vagyis a felebaráti szeretetről.

Azt hiszi szónok, hogy valaha második és javított kiadású görög és latin bölcséssel telik meg a világ, a kik többre viszik, mint a régi Cátók és Cicerók s megalkotják a sziv vallását?

Ugyan hagyjuk ezeket a modern szónoki közhelyeket, ezeket az ide, erre az ünnepélyre éppen nem paszszoló filozófiai Kugler-czukorkákat. Nem fog az táplálni soha, csak fogat vásit és gyomrot ront.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

De gustibus. . .

Irta: Stella.

— Nem Faragó ur, nincs igaza, hogy valaki higgyen a spiritizmusban, jó adag korlátoltsággal kell bírnia — mondta a nevelő főnökének, ki igen szeretett e tárgyról vitatkozni.

— Az ön érve kisasszony határozottan helytelen, nézze a század legnagyobb tudósai, az arisztokrácia legszámottevőbb tagjai spiritizisták. Ilyen kapacitások végre nem ülnek fel holmi humbugnak, kell hát, hogy a dologban valami pozitív legyen.

— Vissza kell adnom a bókot Faragó ur, amennyiben az ön érvét nemcsak helytelennek, de gyöngén k is tartom. Hogy az arisztokrácia mit hisz, vagy mit fogad el, az végre is nem mérvadó, már csak azért sem, mert inkább a nők kultiválják és nekünk, nőknek, legalább a nők úgy tartják, nagy hajlamunk van a babona, a misticizmus iránt. Azokat a tudósokat meg nem ismerem, nevezzen meg kérem nehányat.

— Megnevezni biz én nem igen tudnék talán egyet sem, a neveket az iskolában is mindig összecseréltem, hanem . . .

— Hanem add meg magad bátyám s ismerd el, hogy a kisasszony legyőzött — mondta ifjabb Faragó ur, ki a nevelő legnagyobb

csodálkozására melléjük telepedett, mint lát-szott, azon szándékból, hogy a közös társalgásban részt vegyen.

— Mi baja a kezeknek? — kérdé id. Faragó ur öcsesét, másra akarva terelni a beszélgetést, mert látta, hogy nem fog innen győztesen kikerülni, főleg ha még az öcsese is ellene szegődik.

— A gyárba voltam, egy szijat igazítottam a villanytelepen és megütöttem. Jolánka kötözte be, akkor hallottam a vitatkozást, érdekes téma, hanem bátyám legyőztek ám. Nem is tudtam, hogy a kisasszony olyan jó vitatkozó, ha megengedik azért, én is részt veszek benne. Hát halljuk azoknak a tudósoknak nevét.

— Majd máskor, most még egy kis dolgom van az irodában, mulassanak kérem tovább. Idősb Faragó ur, a nevelő és az öcsese hangos nevetése között, hagyta el a szobát.

A nevelő így egyedül látva magát főnöke öcsesével, szinte zavarba jött. Két havi itt tartózkodása óta először történt, hogy szemtől-szembe kerültek egymással és a »jó reggelt,« vagy jó napot-nál egyebet szólnak volna is egymáshoz. A kisasszonyt valósággal bántotta ez a nemtörődömség, már csak azért is, mert tudta, hogy ifjabb Faragó ur nagyon művelt, világlátott ember, azonkívül jó társalgó, akivel bizony igen kellemes lehetne az elhagyatott telep unalmait elűzni.

— Igaz, hogy a nagy ipartelep fiatal technikai vezetője s egyszersmind főnöke, üzlettársa,

nős volt pár hónap óta, de mit tesz az, ő nem akart hálót kivetni ellene, csak egyszer más-kor elbeszélgetni, megvitatni, a mit a napi lapokban olvas, megtárgyalni, eszmét cserélni egy-más érdekesebb dologról. Szükségből ugyan itt volt a főnöke, de őt bizony hamar lefegyverezte, vele szemben, aki alapos tudós, tág ismeretkörrel bírt, gyenge ellenfélnek bizonyult. Julia kisasszony nagyon szó szerint értelmezte az ó-kori bölcsnek azon híres mondását, mely az önismeretet tüzi ki az ember első és főfeladatául. Ő ismerte önmagát talán nagyon is. És ez az önismeret nem vált előnyére. Az ő tükre naponkint azt mondta neki, hogy szebb igen, de csunyább nála nem sok van széles e világon. Ez a tudat aztán korán lemondásra kényszerítette, tudta, hogy a férfiakat csak a szép külső vonzza, a nemes, a szép lélek felkutatására nem vállakoznak, csak akkor, ha más érdek is kívánja ennek szükségességét. Hogy ő egész lelkével, szívének minden dobbanásával tudna szeretni, azt érezte, de hogy erre nem lesz alkalma, azt csakhamar belátta. Szegény leány volt és csunya olyan tulajdonságok, melyekért a szép, a nemes lélek csak igen-igen gyenge kárpótlás lehet. Ezért aztán lehetőleg kerülte a fiatal emberek társaságát — akik előtt az ő igénytelen külseje csak guny tárgyul szolgálhat — de annál szívesebben mulatott idősebbekkel, nős férfakkal, akikre meg nem lehetett veszedelmes és akik jó kedélye, szellemessége miatt, örömmel foglalkoztak vele.

Ne csodálkozzunk aztán rajta, ha az összes felekezetek papjai vagy előre kérnek garanciákat, vagy kivonják magukat az ilyen ünnepélyekből, mert ünnepre azért megyünk, hogy közös szeretet hatása alatt felemelkedjünk, de nem azért, hogy sértéseket nyeljük és magunk tartuk oda vallási érzelmeinket, hogy — tessék rá taposni.

Azért szólunk e beszéd ötletéből, mert nem szórványos jelenségről van szó, hanem minden közös ünnepségben sablon-szerűen jön elő, hogy a felekezeti ellentétek elsímitása czimén, egyformán fricskálgatják az összes felekezeteket.

Talán jó volna arra gondolni, hogy amint a törvény megvéd attól, hogy senki se becsmérleje, sérthesse apánkat, anyánkat, úgy a jó izlés nevében, ne piszkáljuk örökké a vallásos érzelmeiket.

P—y.

Néppárti gyűlés.

A néppárt hívei Szabad-Bárádon 1899. szeptember 3-án, vasárnapon, d. u. 3 órakor, a róm. kath. templom előtti téren néppárti népgyűlést tartanak a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: Zichy János gróf orsz. képviselő. 2. A néppárt parlamenti működéséről. Tartja: Rakovszky István cs. és kir. kamarás, orsz. képviselő. 3. A választók jogairól és kötelességeiről. Tartja: Auer István, a Christliches Volksblatt szerkesztője. 4. Az egyházpolitikai törvényekről. Tartja: Karall Máthé pápai kamarás, tb. kanonok. 5. Elnöki zárszó. Szabad-Bárádon, 1899. aug. 29-én. A rendezőség.

Schlauch bibornok az Erzsébet-requiemről.

Bibornok-püspökünk Ó Eminentiaja a genfi tragédiának közelgő évfordulója alkalmából a következő körlevelet bocsátotta ki egyházmegyéje papságához:

Jövő hó 10-én lesz gyászos évfordulója annak, hogy egy istentelen kéz gyilkos türe kioltotta Erzsébet királyasz-

szonyunk Ó csász. és apost. kir. Felségének drága életét s mélységes gyászbaborította Felséges Uralkodónkat s hű népeit.

Feledhetetlen királyasszonyunk iránti szeretetünk lángja e gyásznapon hatalmasabban lobban fel és szent hitünk szerint a boldogult a legüdvösebb s a hívő gyászolók előtt a legbecsesebb emlék-áldozatban kíván megnyilatkozni, az ájtatos emlékezés legszentebb alakjában, a gyász-szent-mise-áldozat felajánlásában.

E végből rendelem a következőket:

Várad székese gyházamban és egyházmegyém minden önálló lelkeszséggel bíró egyházában, (jövő hó 10-ike Szűz Mária névnapjának ünnepére esvén), **jövő hó 11-én, hétfőn** boldogult Erzsébet királynénkért ünnepélyes gyásmise tartandó, melyre a polgári és katonai hatóságok s hivatalok meghívandók s melyen az összes tanuló ifjuság is vegyen részt.

A hívek e gyászistentiszteletre az előző napi templomi sz. beszéddel kapcsolatosan figyelmeztetendők, amikor is **gyűjtés rendezendő minden templomban** a legméltóságosabb Oltáriszentség örök imádsására szolgáló templom építésére, mely feledhetetlen Erzsébet királynénknak ő reá nézve is legüdvösebb emlékére fog emeltetni az ország szívében.

Ezen templom ügyét már 2554/1898. sz. a. körlevélileg ajánlottam a legmelegebb pártfogásba: de oly magasztos a cél s annyi hozzájárulást kíván, hogy egyházmegyeszerte ezen napon e célra a templomi gyűjtést is elrendelendőnek találtam. A gyűjtés eredményét a kerületi esperes urak útján a harmadik évnegyedi gyűjtésekkel és jelentésekkel együtt kívánom az egyházmegyei hatósághoz betejeszteni.

A gyűjtés módozatát a lelkész urak belátására bízom.

Amennyiben a *Mária Valéria* főhercegnő ő csász. és kir. Fensége fővédnöksége alatt Erzsébet királynénk emlékére emelendő örökimádás templom érde-

kében alakult központi gyűjtő bizottság felkérése folytán alakult vidéki katolikus gyűjtőbizottságok a templomi gyűjtést magukra vállalják, ez nekik jövő hó 10-én, mint az évforduló napján, sőt az ünnepélyes Requiem napján, vagyis jövő hó 11-én is készségesen megengedendő s természetesen ezen esetben a gyűjtött összeget is a bizottság juttatja rendeltetési helyére.

Végül megjegyzem, hogy azon meleg ajánlásomnak, melyben ezen magasztos ügyet ismételtelen részesitem, természetes folyománya az is, hogy a vidéki gyűjtőbizottságok alakulásuknál s működésükben melegen támogatandók.

A pinczerek zászlóavatása.

A nagyvárad pinczér-egylet negyedszázados fennállása alkalmából rendezett fényes zászlószentelési ünnepély a várakozáson felül jól sikerült, olyan jól, a milyenre a legvérmesebb reményekkel méltán eltelt rendezők sem számítottak.

Már reggel 8 óra után óriási közönség tolongott a Fekete Sas előtt. Nagyvárad szépei, mintha vezényszóra jöttek volna össze, pompásan tarkították az ünnepélyre összejött vendégek és helyi érdeklőségek óriási csoportját.

A Fekete Sas alsó étterme olyan volt, mint egy virágerdő; a nyoszolyó leányok festői csoportját a fekete ruhás vőfélyek tették változatossá.

A rendezők végeztek óriási munkát kint és bent, hogy baj ne essék — az ünnepélyen.

A tűzoltó zenekar és a diszbeöltözött, zászlóval kivonult tűzoltó csapat érkezésével kezdetét vette a rendezés a kivonuláshoz.

Az augusztus végi napsugár, minha utolsó melegét akarta volna kifejtetni, oly erővel tüzött le a hosszú vonalban sorakozott vendégekre.

A tűzoltók után sorakoztak a tűzoltók mellett a nagyvárad hentes ipartársulat, a budapesti, szabadkai, kolozsvári, debreczeni, szatmári és szegedi pinczér-egyletek.

Már közel fél 11 óra volt, mikor megérkezett ifj. Rimler Károly főkapitánnyal a zászlóánya: *Kernáts Jánosné*, kit szünni nem akaró éljenzéssel fogadtak.

Ifjabb Faragó ur közönye csak annál is inkább bántotta, mert az nem nyújtott neki alkalmat a nevelőnőről többször hangoztatott eldöntését elosztatni, de ő még sem akarta az első lépést megtenni. Öröme, hogy az erősebb hajlott meg előtte, egész zavarba hozta s ennek elpalástolására nem talált szavakat, bármint igyekezett is. Csak nagy sokára törte meg a férfi a csendet.

— Hát kegyed csakugyan lehetetlennek tartja a spiritizmus létezését? — kérde gyonyos mosolylyal, mert azonnal észrevette a leány zavarát s jó ideig gyönyörködött abban.

— Igen, lehetetlennek tartom azt ma, a felvilágosodottság, a materiálizmus e századában — felelt a leány most már teljesen elfogulatlanul — a mult században talán magam is hive lettem volna, mert kétségkívül van valami csodás, valami általunk fel nem fogható a világrendben, a min én igen szokszor el-eltöprengök, de a szellemidézést azért nevetségesnek és a felesigázott képzelet pillanatnyi örületének tartom.

— Igaza van kegyednek, nem is egyéb az örültségnél. Csodákat ma csak az elemi erők felhasználásával érhetünk el és nem szellemekkel, a kiknek létezésében én nem hiszek.

— Uram, ön egy kissé túl ló a czélon. A katekizmus tanít ám szellemi lényekről, kiknek létezését el kell hinnünk, ha csak ateisták nem vagyunk.

— Atheista nem vagyok, hogy vannak-e

angyalok az égben vagy sem, azt nem vitatom, de hogy a földön vannak, arról meg vagyok győződve — mondta jelentőségteljes mosolylyal a férfi és felállt.

— De ördög még több van — adta vissza a vágást a leány.

— Csalódik — felelt a férfi a kilincset megfogva — a statisztika jelenleg azt hiszem 2¹/₂, vagy talán már 2³/₄ nővel számlál többet, mint a mennyi férfi van, egy ezek közül angyal, de másfél bizonyára ördög.

A jég meg volt törve. Faragónak a nevelőnk iránti eldöntését Julia kisasszony teljesen elosztatta. A nagyobb tudományos vitakozásokra, melyek majdnem naponkint uzsonnától vacsoráig terjedő időközben tartottak — csaknem úgy elkészültek, mintha valamely műértő közönség bírálatától kellett volna tartaniok. Ez aztán szórakoztatta mindnyájukat, mert a külvilággal igen keveset s igen ritkán jöttek érintkezésbe. Id. Faragónét a háztartása nem engedte, az ifjabb meg félt, hogy annak a hosszú lábú, hosszú nyakú madárnak előre bejelentett látogatását fogja elmulasztani. Így aztán otthon ültek mindig, nem is érezték a társaságnak hiányát, mindenkinek elég szórakozást nyújtott a maga foglalkozása.

— Tudja-e kisasszony — mondta egyszer a főnöknő nevelőnőjének, — szerencse, hogy Irén olyan okos asszony és nem féltékeny természetű, különben igen sok kellemetlensége lehetne ám a férjével kegyed miatt.

— Én miattam — felelt a leány egész megbotránkozva, — hisz' én reám csak nem jut eszébe senkinek féltékenykedni.

— És miért ne? — kérde nevetve Faragóné — kegyeddel Dezső többet foglalkozik, mint a feleségével.

— De Nagyságos asszony, csak nem gondolja, hogy én olyan angyali szép teremtsének, amilyen Irén nagysága, rivalisa lehetnék?

— És miért ne? Az ellenfél, bármilyen gyengének hisszük is, soh'sem megvetendő. Aztán kegyed meg Irén mellett épen nem az, mert legyünk csak őszinték, az én kis sógor-nőm kedves, aranyos kis teremtsé, de szellemileg nagyon, de nagyon mögötte marad kegyednek.

— De nagyságos asszony . . .

— Csak ne szerénykedjék, a mi igaz, igaz és Dezső, mint látom . . .

— Istenem — mondta a leány kétségbeesetten — hát mit tegyek, nagyságos asszony, csak nem tételezi fel rólam, hogy . . .

— Maga nagy gyermek édes kisasszony — felelt amaz, szeretetteljesen megsimogatva a leány már sirásra álló arcát, — tulzottságában már azt hiszi, hogy Isten tudja micsoda blint követett el, pedig hát semmit sem tett és hogy én megmondtam azt, amit gondolok, tekintse szeretetemet, jóindulatom csekély jelének.

— Köszönöm nagyságos asszony, felőlem egészen nyugodtak lehetnek, a Faragó ur eset-

A menet az előbbi sorrendben indult meg a lövöldébe, mindenütt éljenek között.

A lobogós menet után az első kocsiiban Gündel János, az orsz. vendéglősök elnöke és Czegléd Sándor, a nagyvárad vendéglős ipartársulat elnöke ült.

A város díszfogatán utánuk ment a zászlóanya: Kernáts Jánosné ifj. Rimler Károly főkapitánnyal. A zászlóanyát mindenütt nagy éljenzéssel üdvözlötték.

Utánuk a koszorus leányok és vőfélyek kocsijai következtek. Páronként ültek egy-egy kocsiiban, telve örömmel, boldogsággal. Örültek ezek a fiatal szívek, örült, aki látta őket.

A sorrend a következő volt: Berger Ilonka—Szűcs Dezső, Brüll Berta—Klein Menyhért, Julier Margit—Stern József, Kurcz Mariska—Tóth Ferencz, Kurcz Piroska—Hartstein Márton, Lőrincz Jolán—Kerényi Miklós, Lefkovits Róza—Varga Gyula, Nagy Mariska—Papp Dezső, Pozsonyi Anna—Radó Dezső, Róth Riza—Róth Sándor, Róth Hilda—Groszmann József, Suchentrunk Emma—Bárdos Imre, Suchentrunk Miczi—Fehér Károly, Stern Ilona—Markovics Ferencz, Schenker Margit—Csanády Kálmán, Stern Szeréna—Sarkadi Béla, Stern Józsa—Karczag Dezső, Szpevár Ilona—Lukács Ödön, Szpevár Etelka—Kabós Béla, Varga Laura—Lőrinczy Viktor, Schenker Irma—Kónya György, Januchek Anna—Huszár Ödön, Voncez Irma—Vlád Gusztáv, Berger Vilma—Rogoz Imre.

Tizenegy óra elmúlt, mire az óriási menet kiért a sport-térre, a hol a tribün már tömve volt Nagyvárad előkelő hölgyeivel.

A tribünnel szemben díszes, kényelmes sátor volt felállítva, a melynél Kernátsné zászlóanya, Beöthy László főispán, dr. Bulyovszky József polgármester, ifj. Rimler Károly, Géczy Lajos, Papp Miklós, Mezey Mihály stb. foglaltak helyet. A körül levő székeken a nyoszolyó leányok ültek.

A zászló-avatási ünnepélyt a dalárda nyitotta meg a Hymnussal, a melyet állva hallgattak végig.

Ezután dr. Dési Géza jogtanácsos tartotta meg felavató beszédét.

A beszédből adjuk a következő kivonatot: Dési Géza dr. az ünnepi szónok, a zászló

elő lépve, az ünnep jelentőségét fejtegetve szólt a kasztokról, a sötét idők e gyászos maradványáról, lelkesen hangoztatta a munka tisztességét és kegyelettel emlékezett meg néhai Mezey Mihályról, a pinczér-egylet alapvetőjéről és méltó fiáról Mezey Mihály kir. közjegyzőről, aki lelke a város társadalmának. Beszédét nagy éljenzés közben e szavakkal végezte:

— Emelje e zászló a kar önértétét, adjon vigaszt és lengjen hazaszeretetre és győzelemre! A beszéd végén óriási éljenzés hangzott fel s a lövöldében megszólaltak az ágyulövések.

Sarkadi Ignác, a nagyvárad pinczér-egylet titkára ezután felhívta a vendégeket a sorrend szerinti szegbeverésre.

Az első szöveget a zászlóanya: Kernáts Jánosné verte a lobogó nyelvébe a következő szavak kíséretében: »Idővel te is megsemmisülsz, de az eszme, mit képviselsz, élni fog!«

Azután Beöthy László dr. főispán: »Becsülettel és kitartással folytatott munka, ha néha lassabban is, de elvezet a biztos célhoz. Ez biztosítja az egylet sikerét!«

Schlauch Lőrincz dr. bíboros megbízásából Géczy Lajos.

A gör. keleti egyház nevében Bogye Pál: »Megáldlak a gör. keleti egyház nevében!«

Ezután a koszoruspárok nevében: Janisek Annuska: »Rongyos lehetsz, de szennyes soha!« és Huszár Ödön: »Vezessen győzelemre mindörökkön!«

Most Gündel János a budapesti vendéglős ipartársulat, majd a saját nevében.

Majd Nagy Lajos (Arad.) Az aradi pinczér-egylet (szalagot helyezett a zászlóra szép szavak kíséretében.

Benedek János dr. (Debreczen) »Szeresd hazád magyar pinczér. El ne hagyj azt semmi kincsér.«

A szatmári, soproni, szombathelyi, pozsonyi, ujvidéki pinczér-egylet.

Mezey Mihály: »Virágozzék az egylet sokáig!«

A nagyvárad napilapok szerkesztősegei: A Nagyvárad nevében Láng József: »A

napisajtót a demokrácia teremtette meg. A napisajtónak tehát kötelessége, hogy a demokrácia elveit szolgálja. Már pedig a demokrácia azt parancsolja nekünk, hogy minden embertársunkat, a ki a közönség szolgálatában áll, nagyra becsüljük. A nagyvárad pinczér-egylet is ez a cél vezeti és ezért a Nagyvárad szerkesztősege a demokrácia nevében lelkesen üdvözli a derék egyesületet.«

Glück Frigyes. Gelléri Mór, az orsz. iparegyesület elnöke.

Czegléd Sándor a saját nevében és a nagyvárad vendéglős ipartársulat képviselőjében: »Mindig becsülettel fényesen ragyogjon!«

Dus László: »A munka a legnagyobb tisztesség!«

Stern Hermann: »Multunk diadala, jövőnk záloga!«

Aufrich Mór: »A szerencséje úgy forogjon, mint a jó malomkerék!«

Löwi Ignác: »Áldás és szerencse!«

Pálffy Béla a Tiszántul nevében: Volt rá alkalmam a közel multban, bámolni a munka remekeit, egész a kölni dóm csodás pompájáig s meggyőződtem róla, hogy nincs tiszteletre méltóbb, mint a munka; most az önök körében találom tiszteletre méltóbbat a munkánál is, — a munkást. A »Tiszántul« nevében a munkások tiszteletére ütöm be a szegyet.

Láng József a nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár elnöke: »A gyengét védeni, az elhagyottat fölkarolni a legszebb emberi kötelesség.«

A nagyvárad munkássegélyző pénztár elnöke: Muntján János, »Pinczér töltés tiszta bort!«

Gerencsér János: »Az egylet fölvirágzására.« A Munkásbetegsegélyző pénztár megbízottja: »Az önnálló vámterületért.«

Dési Géza dr. a Velencei Népkör képviselőjében.

Sárossy Árpád a kassai pinczér-egylet nevében: »Mindig a közérdek, soha az önérdék.«

Reiner Adolf a Törley pezsgő-gyár képviselőjében: »A magyar ipar a magyar munkásért, a magyar munkás a magyar iparért.«

Papp Miklós kir. pénzügyigazgató: Valamint ezen zászló tartja össze és egyesíti az egyesület tagjait összműködés és tevékenységre a nemes cél elérésére: úgy egyesítse e haza polgárait faj- és felekezeti különbség nélkül testvériség, szeretet és egyetértésben kedves hazánk felvirágzására és boldogítására.

Fássy Lajos dr. megyei ügyész megbízásából Papp János hírlapíró verte be a szöveget.

A nagyvárad nyomdászok egylete: »A haladásért!«

Ifj. Rimler Károly: »Bármerre bontod ki fehér szárnyaidat, hirdesd a becsületes munka világhódító hatalmát!«

Bauer Bertalan a debreczeni vendéglősök ipartársulata megbízásából: »Isten áldása reád!«

Bognár Sándor. Francois Lajos pezsgőgyáros.

A Gazdakör képviselőjében Kiss Elek: »A munka nemesít!«

Bodor Károly dr.: »Vigyázz a magad és vendégeid egészségére!«

Sarkadi Lajos dr. az izr. jótékony nőgy-

leges gyengéit nem fogom a magam előnyére használni, az Irén nagysága bizalmával meg nem fogok visszaélni, csak a lelkiismeretemre fogok hallgatni.

— Egyelőre nem szabad semmit tennie, az az iczi-piczi kis teremtés, azt hiszem mindenkit ki fog szorítani a férfi és apa szívéből.

Julianak sok álmatlan éjszakát okozott ez a beszélgetés, csak most emlékezett ő vissza Faragó egyes szavaira, melyeknek akkor semmi jelentőséget nem tulajdonított, de melyek nagyon is jelentőségteljesek voltak. Jól eső érzés vett rajta erőt, az a tudat, hogy ő is képes érzelmeiket ébreszteni, egész boldogsággal töltötte el. Olyan férfi szívet tudta megnyerni, mint Faragóé, aki annyira fölötté állt a többieknek, úgy testi, mint szellemi tulajdonságainál fogva. De ezt a jól eső érzést lelkifurdalás váltotta fel csakhamar, bűnösnek, nyomorultnak érezte magát, hisz minden percet, amit vele töltött, attól az asszonykától rabolta el, aki szívének minden dobbanásával, egész lelkével szerette azt a férfit s aki neki Isten és emberek előtt férje volt. Nagy dilemmába jutott, szíve és lelkiismerete kemény tusát vívtak egymással, tudta, hogy bármelyik is kerül ki győztesen a harcából, nyugalma veszve van. A leghelyesebb megoldás persze az leendő, ha távozik, de mi lesz aztán . . . és ennél a gondolatnál sokáig időzött. Itt hagyni a biztos, nyugalmas, kényelmes otthont, itt hagyni őt, aki szürke, egyhangú életének reménye, mindene s kitenni magát még a kenyérharc

keserves küzdelmének is. És mivel indokolja távozását? . . . főnöknőjének mindent be kellene vallani, ez meg . . . nagyon nehéz volna.

Az ezután következő dolgok azonban egy időre elvonták a Julia gondolatait e tárgytól. Az a sokat emlegetett kis ember csakugyan megérkezett, de a fiatal mama életét nagy veszély fenyegette. Heteken keresztül remegtek érte s csak Isten különös csodájának köszönheték felgyógyulását. Julia önfeláldozóan ápolta a beteget, ki a derék leányt egy pillanatra sem tudta nélkülözni. A keresztelőt csak az anya felgyógyulása után tartották meg s halából Juliát tisztelték meg a komasággal. Hogy milyen érzések viharzottak át a szegény leány keblén, mialatt annak a férfinak gyermekét tartotta keresztvízre, akit most már szeretett, azt csak képzelni lehet. De azért derekasan megállta helyét, senki sem vett észre semmit, erős akaratával legyőzte a szíve háborgását. Hanem mikor az ünnepség végeztével Faragóval hetek óta először volt szemtől-szembe s az hátalt szívevel tolmácsolta köszönetét, a leány ereje is megtört s annak a keblén vonaglott kétségbeesés és gyönyör között, a ki minden gondolatát betöltötte.

Az ezt követő reggelen hiába várták a növendékeket a kisasszonyt, hiába keresték össze az egész gyártelepet. Csak dél felé mondta az öreg János kocsi, hogy azt bizony nincs mit keresni, mert ő vitte ki az éjjel a vasúthoz.

Senki sem értette ezt a hirtelen elutazást

csak idősb Faragóné, akihez Julia pár nap múlva a következő levelet intézte:

»Nagyságos asszonyom! Mindenekelőtt bocsásson meg helytelen eljárásomért, hogy házát, hol az irántam való szeretet és tiszteletnek oly sok, oly meghatározó jelét nyilvánították, oly hirtelen, egy bucsu szó nélkül, mint a tolvaj, éjjel hagytam el. Eljárásomat én magam itélem el leginkább, de nem tehettem másképp, nyomorult teremtés vagyok, kinek ereje a sok küzdelemben elfogyott. Félttem magamtól, azért távoztam. Nagyságos asszonyom: érteni fog, ha nem is beszéllek világosabban ezuttal, bár alkalmam nyílnék szívem keservét előszóval elmondani, talán könnyítenék magamon. Nemes szívéhez fordulok most, amidőn kérem helytelen eljárásomat megbocsátani s ennek igazi okát mindenki, de főképp ő előtte eltitkolni, ne tudja ő meg soha, mint szenvedek érte. Kéréssem teljesítését remélve, jóindulatának további megtartását kérve, vagyok hálás hive. Julia.«

— Kiről van itt szó tulajdonképpen? — szökött id. Faragó nevéhez a levél olvasása után.

— Kiről, hát kedves öcsédről — hangzott a felelet.

— Csak nem? No hallod ilyen ad izlést . . .

— Hja barátom, ti ilyenek vagytok. Különben: De gustibus . . .

let nevében: »Tagjai ne szoruljanak soha jótékonyaságra.«

Szöveget vert még be: A körözsivölgyi takarékpénztár képviselőjében Schwarcz Jakab, továbbá a Hazai Biztosító Társaság megbízottja, Seres Márton, a Hirsch Mór jótékony-egylet, Papp Oszkár, Groszman Herman, Weinberger Ferencz, Harsányi József, Tauszig V., Chovancsek Lajos (Pozsony), Pollák Gyula, Lippert Ferencz, Szauer Kálmán, Müller Salamon, Gottfried József, Freifeld Mór, Wild Ferencz.

A szegbeverési aktus után a díszmenet, elől a tűzoltó zenekarral, lobogókkal, kocsin a zászlóanya s utána beláthatatlan sorban a koszorus párok, rengeteg néptől kísérve Kertutczán át a nagyvárad pinczér-egylet házához vonultak, a hol elhelyezték az új lobogót. Itt a dalárda egy hazafias dait énekelt, a tűzoltó zenekar pedig rázendítette a Rákóczyt.

A díszbéd.

Az egész ünnepély rendezésénél oroszlan rész illeti meg *Mezey Mihályt*, aki a lelke volt az ünnepségnek, de a fényes díszbédnél nem kevésbé kivette a fáradozásból részét *Kunz Gusztáv*, továbbá rajta kívül *Czeglédy Sándorral*, *Stern Hermann* és *Sarkadi Ignác*.

A lövölde helyiségében terítették 400 vendégre. Az egész sátorban végig húzódó, virágokkal díszített főasztallal szemben 15 asztal volt gazdagon terítve 20—20 személyre.

A főhelyet a zászlóanyának tartották fenn; mellette ültek *Beöthy László* főispán, *Gundel János* elnök, dr. *Bulyovszky József* polgármester, *Géczy Géza* urad. főtitkár, *Glück Frigyes*, *Bokor Károly*, *Rácz Mihály* stb.

A többi asztaloknál is olyan rendet csinált *Kunz Gusztáv* tapasztalata, amilyent senki ilyen nagy társaság összejövételénél nem gondolt.

Az ötödik fogásnál felállott *Beöthy László* főispán s körülbelül a következő pohárköszöntőt mondta a királynak.

Uraim!

Ezen egyesület 25 éves fennállása alkalmából, a melynek zászlóavatása fényes bizonyíték a mellett, hogy átértették, miszerint az egyesülésben az erő, emelek poharat. Egyesült erővel, jelmondata a koronás királynak. Ezen jelmondat alatt egy bölcs fejedelem vezeti hazánk kormányát szerető szívrrel, nagy politikai tapintattal, kiváló érzéssel és tisztelettel ősi alkotmányunk iránt. Királyunk ezen bölcsességből fakadt igéje testté lön. Magyarországon király és nemzet szíve együtt dobban; de semmiben sem érezünk annyira egyet, mint a király iránti tiszteletben, szeretetben. Ennek akar kifejezést adni akkor, mikor lelke, szíve mélyéből kívánja: Éljen a király! (Zugó, szünni nem akaró éljenzés.)

A zenekar a Hymnust zendítette rá.

Dr. *Bulyovszky József* polgármester az állami élet egyik legszebb tevékenységének tartja a polgároknak az egyesülését, sorakozását. Példa erre a hazánkban megindult társadalmi összpontosulás. E társulatok összegyűjtik erejüket s anyagi téren igyekeznek egymást segíteni. És ezen a téren minden egyes polgár tevékenységre tért talál. Az egyesülési és szólásszabadság a legszebb jogunk. Itt van Nagyvárad, hol már napok óta tanácskoznak különféle testületek érdekeik megvédéséről. Ezek hirdetik a polgárok szabadságát. Hogy a vidéken is így össze jönnek, ez a társulási szellem érdeme. Köszönetét fejezi ki a kongresszus itteni tartásáért, fogadják a város nevében köszönetét. Az elnökre és tagokra üríti poharát.

Gundel János elnök a vendégek nevében mond köszönetet dr. *Bulyovszky József* aranyo-

szavaiért. Fejtegeti a vendéglős ipar tisztességét a nyugati államokban, hol az első iparnak tartják. A magyarországi vendéglősök bajait sokszor feltárták a kormánynál, de meghallgatásra nem találtak. Élteni Nagyvárad közönségét; ezen város fejlődjék, virágozzék.

Dr. *Dési Géza*, mikor beszélni kezdett, már annyira emelkedett a hangulat, hogy csak egy-egy szavát lehetett hallani. A nőt aposztrofálta Évától kezdve. Szép fejtegetését kár, hogy nem lehetett jól hallani. Végül lelkes szavakban a zászlóanyát éltette.

Sarkadi Ignác titkár beszéde szintén elveszett a zajban. Egyes lelkes szavakat lehetett érteni. A vendégek fáradságát köszönte meg, hogy közel távolból eljöttek az ünnepélyre. Élteni a vendégeket.

Az óriási díszes társaság késő délutánig maradt együtt.

A gazdag díszbéd mentője a következő volt:

Csirke leves
Tok tartár mártással
Tűzdelt bélszín á la Jardiniere
Pouche ananes á la glace

S ü l t e k :

Styriai kappan, pulyka, liba
Francia compote — saláták
Crémes- és almás-lepény
Parfait
Fagyalt
Torták — Kugler Dessert
Gyümölcs
Mocca

A díszbéd rendezésének óriási fáradságát *Kriszta Sándor* vendéglős és *Hillinger Lipót* szállodás teljesítették nagy pontossággal.

A tánczestély.

Alig állott be az est, sűrű kocsisorban hullámzott kifelé a közönség a Sport-tér alkalomszerűen berendezett tánczestélyébe. A rendes nappali lobogók és díszítések kivül, melyek a házakon és boltok kirakatában voltak, a merre az ut ki visz a Lövöldébe, melynek bejáratánál „Isten hozott“ feliratu transparent díszlegett.

Pont fél 9 órakor kezdtek meg a tánczestélyt, melyet a zászlóanyával *Kernáts Jánosnéval*, *Szöllösy Zsigmond* dr. az agilis rendező nyitott meg.

A lövöldében felállított óriási sátor szintűl megtelelt közönséggel. A közepén volt felállítva a most már bálanyai trón, melylyel szemben a cigány húzta a talp alá valókat.

Az oly impozáns tömörség, mely a zsufolt sátorban uralkodott, jóleső örömmel töltötte el a vendégek keblét, miután látták, hogy Nagyvárad közönsége vendég- és szíves látás tekintetében most se maradt az utolsó helyen.

A jelenvoltakat a legjobb akarattal sem lehetett mind összeírni, hisz magát a négyest 150 párnál több tánczolta.

Előkelőségeink közül jelen voltak: *Bulyovszky József* dr. polgármester kedves nejével, *Mezey Vilma*, továbbá *Mezey Mihály*, *Pallay Lajos*, ifj. *Rimanóczy Kálmán*, *Bodor Károly* dr., ifj. *Rimler Károly*.

Jelen voltak továbbá:

Asszonyok: *Kriszta Mátyásné*, *Sarkadi Józsefné*, *Lévai Mártonné*, *Pánel Gyuláné*, *Stern Józsefné*, *Stern Sándorné*, *Faragó Edéné*, *Lőkóvits Lajosné*, *Tauszig Alajosné*, *Feszi Józsefné*, *Simon Józsefné*, *Reiner Albertné*, *Andrási Istvánné*, *Bodnár Béláné*, *Lusztig Pálné*, *Gottfried Józsefné*, *Mezey Béláné* (Budapest), *Held Józsefné*, *Altmann Jakabné*, *Kalivoda Ferenczné*, *Stern Lászlóné*, *Hirsch Albertné*, *Fehér Jánosné*, *Csatáry Zsigmondné*, *Eberl Károlyné*, *Bumbera Imréné*, *Kiss Károlyné*, *Rákos Vilmosné*, *Berger*

Józsefné, *Kurcz Ignáczné*, *Pozsonyi Ferenczné*, *Hauszer Jánosné*, *Janusek Kázmérné*, *Stern Hermanné*, *Klein Lajosné*, *Stettner Jánosné*, *Róth Józsefné*, *Szpevár Pálné*, *Karger Sándorné*, *György Istvánné*, *Kaczag Dezsóné*, *Germán Károlyné* stb. stb.

Leányok: *Kriszta* nővérek, *Grünberger Irén*, *Demetrovits Juliska*, *Ember Ilonka*, *Berger Irén*, *Weinberger Irén*, *Sarkadi Adél*, *Faragó Irén*, *Rözinger Tera*, *Nagy Mariska*, *Nagy Erzsike*, *Harnstein Józsa*, *Tauszig Tercsike*, *Simon Margitka*, *Kégl Margit* (Budapest), *Altmann Terka*, *Klein Magda*, *Kandel nőv.*, *Élő Juliska*, *Grósz Aranka*, *Kurcz nőv.*, *Lőrinczy Jolán*, *Paksy Jolán*, *Janusek Anna*, *Hirsch Regina*, *Bumbera Mariska*, *Stern nőv.*, *Pozsonyi Anna*, *Berger Ilonka*, *Rákos nőv.*, *Szpevár nőv.*, *Julier Margit*, *Brüll Berta*, *Varga Laura*, *Nádasy Irén*, *Berger Vilma*, *Róth nőv.*, *Graczer Annuska*, *Schenker Margit*, *Stern Giza*, *Berkovits Róza*, *Karger Rózsika*, *Vajna Ilonka*, *Áron nővérek*, *Friedmann Giza* (Budapest), *Grósz Aranka* (Budapest), *Stern Józsa*, *Stern Frida* stb.

A kedélyes és házias jellegű mulatság csak a késő hajnali órákban ért véget.

Az ünnepség utolsó napja.

Ma véget ér az ünnepély.

A délelőtti a város nevezetességeinek megtekintésére szánták.

Délben a Félix-fürdőben lesz nagy ebéd s vacsorára átrándulnak a Püspök-fürdőbe, a hol vacsora és tánczestélylyel fejezik be a nagy napokat. A tánczestélyen a vendégek és a koszorus párok vesznek részt.

Az új honvéd-laktanya és a miniszter.

Még a tél folyamán érkezett Nagyvárad város közönségéhez a m. kir. honvédelmi miniszter egy átírata, melyben arra szólítja föl a várost, hogy egy építendő új kincstári honvéd-laktanya számára teljesen ingyen helyet jelöljön ki. Még annak idején megirtuk, hogy a város sokkal többet áldozott már katonai célokra, semhogy a méltányosság alapján lehetne még e célra tőle követelni. És ebben a véleményben volt a hangulatból ítélve a város egész közönsége.

A tárgyalások ennek daczára a város részéről megindultak. A városi közgyűlés bizottságot küldött ki, mely a honvéd ezredparancsnokság kiküldötte előtt 2 helyet jelölt ki a honvéd-laktanya részére, még pedig a honvéd huszárlaktanyával szemben levő üres telket és a volt járványkórház helyét. Óhajtotta ennek fejében azt, hogy az egész 4. honvéd gy. ezredet ide helyezték át, valamint, hogy a felszabaduló mostani honvéd-laktanyát bocsássa át a városnak a vasuti felügyelőség céljaira.

A város ajánlatára érkezett meg a városhoz a honvédelmi miniszter válasza *Gromon* államtitkár aláírásával.

A miniszter a honvéd hadapród-iskolával szemben levő volt járvány-kórház helyét találja alkalmasnak, amennyiben a honvéd huszárlaktanyával szemben levő üres terület feltöltési munkálatai nagy költségbe kerülnének. A város által kért ellenszolgáltatást azonban ezzel szemben egyáltalában nem hajlandó teljesíteni. Átv teszi a telket, ha — ugymond az átírat — az illető telek ingyen és minden tehertől menten fog át bocsátatni a kincstár tulajdonába, mert a jelen laktanyák a felszabadulás után a pénzügyminiszter kezelésébe bocsátatván át, azok miként leendő értékesítése és felhasználása tekintetében a honvédelmi miniszter állást nem foglalhat.

A helybeli honvéd gy. ezrednek Nagyváradra való teljes összpontosítása szintén nem létesülhet, vagy amint a miniszteri átírat

mondja, a borosjenői 3-ik zászlóaljnak Nagyváradra kért áthelyezése ez idő szerint tárgyalás alá sem vehető.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 6-ig és d. u. 8-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Augusztus 29, 30, 31. Vendéglősök kongresszusa. Szeptember 1. Az Orvos-egylet ülése.

* **Vértanu-ereklye.** Dicsőséges és szomorú emlékekben oly gazdag szabadságharcunk Nagyváradon kivégzett hőseink martyrjától, *Rulikowsky* Kázmértól igen becses ereklyét őriz városunk egyik tiszteletreméltó uriaszonya. Egy csomó hajfűrt ez a daliás fiatal lengyel szép szőke hajából, melyet *Schindler* László posta és távirtda számellenőr felesége őriz évek óta nagy kegyelettel. A reliquia néhai dr. *Mayer* Ágoston városi főorvos utján került a lengyel-születésű urinő birtokába, ki honfitársa hajából vágta ki azt emlékül akkor, mikor *Rulikowskyt* régi sirhalmából exhumálták és jelenlegi nyugvó helyére vitték átt. Mint halljuk, a hazafias érzésű urinő a becses ereklyét a helybeli történelmi s régészeti muzeum tulajdonába szándékozik átengedni.

* **Szent gyakorlat az irgalmas nénéknél.** A váradi és gyulai zárdákban levő irgalmas nénék és ápolónők számára kilencz napon át szent gyakorlatokat tartott városunkban P. *Medics* Nándor, az első magyar lazarista rendház főnöke. A szent gyakorlatok a Szent Vincze-intézet kápolnájában tartattak s azok befejeztével P. *Medics* visszatért Pilis-Csabára, hol egy évvel ezelőtt *József* főherczeg telepítette le a lazarista atyákat.

* **A kilenczszáz éves szent korona.** A huszadik század első évében Nagyboldogasszony napján lesz kilenczszáz éve, hogy Esztergomban apostoli királyiá koronázták *István* fedelmet. Ezt az évfordulót, amely összeesik a magyar katolikus egyház alapításának 900 éves jubileumával és az 1900-ra hirdett egyetemes katolikus világ-ünnepel, nagyszabású ünnepekkel készülnek megülni. Legújabbban Esztergomban *Vasary* Kolos herczegprimás a káptalan több tagjával értekezletet tartott az országos és helyi ünneplések módozatairól. *Boltzár* József címzetes püspök, érseki helynök elnöklete alatt bizottság alakult, amely részletes programot terjesztett az értekezlet elé, hogy a hármasszázad országvilág előtt minél fényesebb tegyék. Esztergom városának, mint az ország herczegprimása székhelyének jut az a feladat, hogy ott az első magyar király megkoronázásának helyén a magyar királyságnak, a legrégebb európai monarchiának kilenczszáz éves fennállását külön is ünneplje a magyar egyház alapításának éppen oly emlékeztető fordulójával együtt. És ennek a helyi ünneplésnek a programját véglegesen megállapította az értekezlet.

* **Viteldij kedvezmény.** A kereskedelmi m. kir. miniszter értesítette Nagyvárad város közönségét, hogy *Schuh* Herman gyárosnak Nagyváradon építendő selyemgyárához a vasúton szállítandó anyagok, gépek, selyem, gyapot, pamut stb.-re nézve, a törvényben biztosított viteldijkedvezményeket megadta.

* **Kinevezés.** Biharvármegye főispánja *Linter* Tivadar bpesti állatorvost a beéli járásba járási-állatorvossá nevezte ki.

* **Végzetes kaszavágás.** Tegnap délután *Argyelán* Tógyer és *Bencze* János vigan kaszálták a sarjút a *nyárszegi* községi kaszálón. Már rég delet mutatott a nap, midőn a fiatal legények az utolsó rendet még leakarták vágni, midőn *Argyelán* Tógyer oly szerencsétlenül lépett *Pap* Vaszali kaszája elé, hogy ez hátulról a jobb lábát a bokában oly súlyosan elvágta hogy egész életére nyomorék marad a fiatal legény. A kasza a vastag int is elmetszette s így a szerencsétlen mankóra szorul, a sebesültet dr. *Mester* Attila körorvos vette gyógykezelés alá, míg a Biharvármegyei közkórházba vitték.

* **Viharáguk.** Az *Egri Híradó* írja a következőket: Ebben is előbbre van Gyöngyös, mint mi. Több tekintélyes városi képviselő beadványt intézett a városi hatóságokhoz, melyben szőlőtermésünknek jégverés ellen való megoltalmazására viharáguk felállítását s e célra bizonyos összegnek már a jövő évi költségvetésbe leendő felvételét indítványozza. Az indítvány nagy tetszésre talált s így megvalósítása is kilátásban van. Az ágyuk csöve 2 méter hosszú s egy-egy lövésre 7½ deka-gramm puskapor kell, a melyet kemény fadugóval fojtanak le. A gyanus jellegű felhőre irányított lövés hatalmas légrázkódást idéz elő s így megakadályozza az esőcseppeknek jéggé való tömörülését. Gyakorlati hasznáról nemcsak külföldön, de hazánk több helyén is meggyőződtek. Talán az egri szőlők is megérdemlenék, hogy védelmükre a város ezt a csekély áldozatot meghozza.

* **Kitiltott anarchista.** A m. kir. belügy-miniszter a nemzetközi egyezmény alapján tudatja az ország törvényhatóságai, hogy *Elzász* Lotharingiából *Rivarolo* Fülöp, Péter, Sebestyén, Pál, József, Vincze *anarchista*, szül. Ciglianoban r. kath. 38 éves nős, gyermekes, olasz állampolgár. Személyleírása a következő: 158 cm. magas, karcsu, haja fekete, kis bajusza, szemöldöke szőke, arca hosszas barna, szeme kék, homloka alacsony, orra hosszas, fogai elől hiányosak, szája rendes.

* **Részegségadó.** Michigan állam törvényhozása elhatározta, hogy öt dolláros ivási engedélyeket bocsát ki. Aki ily engedélyt vált, azt sohasem bántják részegség miatt.

* **Térkép kőből.** Az orosz császári kőcsiszolóban nemsokára elkészül Franciaország kőtérképe, melyet a párisi világkiállításán fogynak mutogatni. A kőtérképen Franciaország 86 departementáját tarka jászpiszból készítették, kivéve négyet, melyek közül kettő fehér kvarcból, egy rózsaszínű kvarcból, egy pedig vörös sztefritből van ábrázolva. A tenger lapis lazuli, a folyók platinaszalagok, a térképen látható 106 város pedig drágakő; Páris phenakit, Havre smaragd, Rouen szafir, Lille rubin, Rheims gránát, Lyon topáz, stb. 21 város helyét amet-hyst, 35 város helyét málnaszínű turmalin, 38-ét pedig hegyi kristály jelöli. A Párist jelző phenakit vörös és öt karát súlyu, körülötte több karneol van. Csak Franciaország tarka a térképen, a vele határos országok pedig szürkék. Az egész térkép, melyet ezüst rámba akarnak foglalni, minden oldalán egy méter széles négyszögű márványlapon nyugszik.

Egy szeg a Dreyfus-ügybe.

Tetszik tudni nyájas olvasók, hogy minden ügyben van egy vörös fonal, mely az egészen végig vonul, vagy van egy tengelye, mely körül forog.

Nos! a Dreyfus-ügynek két vörös fonala van, Dreyfus és Eszterházy, négy tengelye, az eddigi négy ítélet és egy szöge a pinczér-egylet zászlajában.

Szuszogtunk a helyért és izzadtunk az ügyért fent a tribünön a szegek beverése alatt s hallgattuk a jelégeket és kalapács ütéseket.

Sor sor után jött, végre egy sovány, magas polgártársra került a sor.

Megfogta a szeget és kalapácsot, nagyot czélt zott s beütötte helyére a szöveget „*Dreyfus és kiszabadulásáért.*“

Egész kis nemzeti színű jelenet volt ez.

Fehér zászlórúd, vörösre lelkesült arc és szép zöld jelige.

Igy került a Dreyfus-ügy derék pinczérek zászlórudjára.

Kár volt nem folytatni az eszmét. A Dreyfus-ügy szereplői betöltötték volna az egész rudat.

S valóban mióta ez igen gondolkozom, mind mélyebb meggyőződésemmé válik, hogy az egész Dreyfus-ügyet egy jó somfa ruddal lehetne megoldani.

Tán erre gondolt a secesszionista polgártárs is?

Kóby.

A pestis Európában.

A Portugáliában pusztító pestisről újabb hír nem érkezett. Madridi távirat arról ad hírt, hogy a portugál határon vont egészségügyi kordonhoz tartozó egyik katonát portugál területéről jövő lövés leterítette. A spanyol kormány erre panaszt emelt a portugál kormánynál a gyilkosság miatt s elhatározta, hogy a legnagyobb energiával fogja követelni a bűnösök megbüntetését, hogy az egészségügyi rendelkezések minden tekintetben a legnagyobb szigorúsággal érvényt szerezhessen. Az Asztrakán környékén kiütött járványról az orosz hivatalos lap a következőket jelenti: E hónap 8-ikáról érkezett jelentés szerint Kolobovka faluban, (zarevi kerület, asztrakáni kormányzó-ság) 21 haláleset fordult elő a tüdőgyulladásnak (pneumonia) valamely súlyos neme következtében. Azóta még két haláleset fordult elő, három beteg pedig orvosi kezelés alatt áll. Az utolsó hét nap alatt újabb megbetegedés egyáltalán nem fordult elő. A körülbelül 4000 lakost számláló falu közegészségi állapota teljesen megnyugtató. A jelzett betegség más községben nem lépett föl. Minden egészségügyi és elkülönítésre szóló inlézkedés azonnal megtörtént. Oldenburg herczeg, a pestis-bizottság elnöke, néhány kiváló orvossal már Asztrakán vidékére utazott, hogy e borzasztó betegség terjeszkedését megakadályozza. A herczeg tulajdonképpen magas megbízásból magába Kolobovka helységbe utazott, hogy az orvosokkal együtt a veszedelmes betegség csiráját és valódi jellegét megállapíthassa. Feszült várakozással tekintenek a herczeg tudósítása elé, főleg arra vonatkozólag, micsoda rendszabályok történtek, hogy a szörnyű betegséget Kolobovka határan tul ne hordják. Szent-Pétervárott az egészségügyi tanács már megtette az intézkedéseket arra az esetre, ha netalán a várost magát is fenyegetné a pestis. — A bukaresti „*Timpul*“-nak megbízható forrásból azt jelentik, hogy az orosz pestis-veszedelem korántsem oly nagy, mint eleinte gondolták. Eddig ugyanis csupán Asztrakán városában konstataáltak pestises megbetegedéseket s a baj tovább terjedésének megakadályozására a kaukázusi kormányzó a legmesszebbmenő óvintézkedéseket megtette. Asztrakánt teljesen körülzárták kozák ezredekkel, melyek kettős gyűrűben veszik körül a várost. A kordont álló kozákság senkit sem bocsát át a városból s maga is óvakodik a lakossággal való érintkezéstől. A Volgán való hajó közlekedést beszüntették. Asztrakának vasútja nincs, országutjai pedig teljesen el vannak hanyagolva s ugyszólván járhatatlanok, a pestis tovább terjedésétől tehát egyáltalán nincs mit

tartani. Dél-Oroszországban már többször fordultak elő ily izolált pestis betegségek, de a pestis sohasem terjedhet el nagy mérvben. Románia az asztrakáni pestis miatt rengeteg károkat szenved, a galaczi kikötőt az elrendelt vesztégár miatt az összes külföldi hajók elhagyták.

Igazságszolgáltatás.

Pörösködő athléták. Három év óta elkecseregett harcz folyik a magyar Athletikai Klub egy néhány tagja és Áldássy Imre között. Ebben a késhegyig menő elkecseregett küzdelemben egymást érték a bünyefitő perek, melyeket egyik hadakozó fél a másik ellen tett folyamatba.

Gerenday György, az atletikai klub al-elnöke életveszélyes fenyegetés miatt jelentette fel Áldássy Imrét, mivel ez őt lelövélssel fenyegette.

A járásbiróság el is ítélte Áldássyt ezért 100 forint fő és 50 forint mellék pénzbüntetésre s ezt az ítéletet a királyi ítélő tábla is helybenhagyta.

A kir. kuria azonban azzal az indokolással, hogy Áldássynál a fenyegető szavak hangoztatása alkalmával lövegyver nem volt s így kiejtett szavai pusztán a felindulás erősebb kifejezései voltak, felmentette Áldássyt.

A felmentő ítélet után Áldássy rágalmozás miatt fogta perbe dr. Porteleki László miniszteri fogalmazót, mert ő terjesztette állítólag Áldássy fenyegető kifejezését.

Ma tartotta meg ebben az ügyben Schmidt dr. büntető albiró a tárgyalást a járásbiróságnál.

A tárgyaláson a felek személyesen jelen voltak. Áldássy panaszos azon az alapon, hogy vádlott a fenyegető kifejezéseket kolportálta felőle, a btkv. 258. §-ába ütköző rágalmozás vétségét látja fennforogni s kérte vádlott szigorú megbüntetését.

Porteleki dr. védekezésében arra utal, hogy ő komolyan vette Áldássynak fenti fenyegető kijelentését, amelyet aztán a közérdek s barátjának élet s személybiztonsága okából közölt dr. Gerendayval.

Schmidt bíró a perbeszédék után vádlott Porteleki drt. felmentette. Az ítélet ellen Áldássy felebbezést jelentett be.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Urbán Adolf.*

- 2199 Ifj. Faragó András testi sértés.
- 2250 Vargha István s. t. lopás stb.
- 2305 Kovács Gábor magánlak sértés.
- 2399 Gyepes Ferencz s. t. becsületsértés.
- 2449 Stern Vilmos testi sértés.
- 2450 Hanekker Antal becsületsértés.
- 2384 Ungur Mihály s. t. sikkasztás stb.
- 2385 Mendl Tivadar zugírászat.
- 2386 Lőcse Flóra testi sértés.
- 2423 Pilka Péter lopás.
- 2425 Trifa Tógyerné lopás.

Előadó: *Poyvár Dénes.*

- 2133 Mózes Mihály lopás.
- 2134 Fazekas József s. t. lopás.
- 2144 Képiró Mária lopás.
- 2178 Boglucz György s. t. lopás.
- 2229 Duliba Pál testi sértés.
- 2265 Mikulik József lopás.
- 2270 Diósi Ede s. t. jogtalan elsajátítás.
- 2271 Nagy P. István rágalmozás.
- 2272 Izsó Gáborné rágalmozás.
- 2300 Burka Péter lopás.
- 2408 Pengő József sikkasztás.
- 2438 Marnye Petrus s. t. lopás, orgazdaság.

IRODALOM.

— **Arménia.** Magyar-örmény havi szemle. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Szongott Kristóf. Augusztus. Szamosujvár. Todorán Endre Auróra könyvnyomdája. 1899. Ára egész évre négy forint. Nagy érdeklődéssel és élvezettel olvastuk Molnár Antal dr. pompás eleven orosz-örményországi utazásának folytatását, melyből e füzetben az Ecsmiadrintól Karkilissáig terjedő részt közölte. Nagyobb dicséretet nem mondhatok rá, mint hogy meleg érdeklődéssel várom külön lenyomatát. Az örmény lapirodalomról László Márton emlékezik meg egy meglehetősen rövidke cikkben. A tudós szerkesztő Szamosujvár monografiája című művéből ellenben ismét jókora részletet kapunk, melyből kiemeljük a negyvennyolcas idők történetét, midőn Szamosujvár városa örömmel, lelkesedéssel változtatta hivatalos nyelvét magyarra s üdvözölte a két testvérharcz unióját. Az elnyomatás időszakából történetirónk 61-iki fényes hazafias szereplését, melyért az örmény metropolis is lelkesedéssel üdvözölte a püspököt, kinek e szereplése püspöki székébe is került. Az ugyan ezen füzetben kezdődő II. rész czime: Városunk történetének önálló részletei. A kisebb közlemények között érdeklőt olvastuk a budapesti kereskedelmi akadémiára vonatkozó részt. Az elevenen szerkesztett, értékes közleményekben bővelkedő folyóiratot melegen ajánljuk.

TANUGY.

A nagyváradi Nogáll-utcza Szent-Vinceze intézet iskoláiban a beiratások az 1899—1900-ik tanévre szept. 1-én kezdődnek és 8-ig tartanak. A tanévet megnyitó *Veni Sancte* szept. 11-én lesz; másnap 12-én a rendes előadások megkezdődnek. Tandij az elemi iskola osztályaiban egész évre 2 frt, a polgári iskola osztályaiban pedig 4 frt, mely a beiratáskor fizetendő. Szegénységüket igazoló tanulók tandij elengedésben részesülnek. Az ugyanitt fennálló női kézimunka iskolában *havi 1 frt* tandijért nyernek oktatást a növendékek. Magánvizsgálatok szept. 4-én tartanak. Nagyváradon, 1899. aug. 30. *Az igazgatóság.*

SZINHAZ.

Heti műsor.

Csütörtök *Mukányi* Izr. Nőegylet javára.
Péntek: *A szerelem bolondjai.*
Szombat: *Faust*, (opera.)
d. u. *Bányarém.*
Vasárnap: este: *A gésák.*

Romeo és Julia.

Minthogy Schakespear darabot adtak, tehát kevés közönség vala az előkelőbb helyeken, ellenben az olcsóbb helyeken, ahol még hisznek Romeo és Julia szerelmében, — számosabban. És ez a közönség, számát felülmúló kitarással és erővel tapsolt a szereplőknek. L. Fái Szeréna egészben véve a gyöngéd lelkű Julia volt, a szerelem örök szép eszménye, néha azonban ki-kitört belőle a megrázó szenvedélyek rajzolója. *Bihari* Ákos napról-napra hagyogtat el a lelketlen hangos diskurzusokból, tegnapi esteli játéka meg-meglepetést is keltett. Romeójához ugyan sok kívántatik még, de egészben véve a jellem konturjait megadta és ez elég szerencsésen is sikerült. A többi szereplők közül K. *Árpási* Kata válik ki Julia dajkája szerepében, annyi szeretetre méltósággal játszott. *Bónis* L. (Merkutio), *Tompa* Kálmán (Tibald), *Vágó* Béla (Lőrincz barát), *Leövey* Leó (Péter) sikerülten játszottak.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: *Neldegg*, fordította: *Szirtes.*

— Kegyed mindenre megtalálja a helye-kifejezést, — válaszolt Leó. Tekintetök találkoztok, Maris sötétpiros lett és lesütötte szemét. Némán értek a kastélyhoz.

Egon győzelemittasan tért vissza ezredéhez és Aggstetten elégedett, sőt boldog menyasszonynak adott lakóhelyet. Miután Egon hűsége diadalmaskodott fölötte, egészen más szemmel tekintett Leóra és csodálkozott önmagán, hogy miképen sóvárogthatott valaha az ő szerelme után! Ugy illett ő Leóhoz, mint tűz a vízhez! Mégis jól végezett a jó Isten, ismételteté vidáma. és nevetve temeté el első szerelmének álmát.

Mialatt Róza így örvendezett, nagynéje igen nyomott hangulatban volt. Nem elég, hogy szíve reményét füstbe menni látta, Leó is egészen megváltozott. Eddig mindenkor higgadt és nyugodt volt, most változékony és nyugtalan lett a természete. Beszédközben egyik tárgyról a másikra ugrott és a midőn legvigabban folyt a társalgás, hirtelen talált valami semmis okot, hogy távozhasson. A szegény grófné nem tudott hová lenni az aggodalomtól.

A kis társaság együtt ült a reggelinél, Leó újságot olvasott.

— Ganermanné még messzebbre távozott, — jegyzé meg föltekintve a lapokról; — most olvasom, hogy Starkenbach néhány nap előtt Dobrovinba utazott. Mégis csak fél a gonosz.

— Mitől? — kérdezte Róza.

— A szociáldemokraták beverték az ablakait. Malmaiban czudarul gazdálkodik, a munkásokat igen rosszul fizeti.

— Szivtelenségének előbb-utóbb nem is lehetett más a következménye, — vélekedett a társalgó kisasszony. Kegyelmes asszoyom talán még emlékszik reá, midőn az egyik társadalmi lapban egyes nagyiparosok égbekiáltó igazságtalanságáról olvastunk; ezek között volt Starkenbach neve is. Szólt és elmondott néhányat az ott leirt visszaélések közül.

— Csodálom emlékező tehetségét, Mari kisasszony, — szólt Róza, — hogyan jegyezhet meg magának ilyen unalmas és kellemetlen dolgokat?!

— Én általában érdeklődöm a szegények sorsa iránt, főméltóságú hercegnő, de kétszeresen azon időtől fogva, midőn magam is az éhezők sorába tartoztam és talán dr. Ganermann segítsége nélkül most az éhenhaltak között foglalnék helyet.

Egyszerűen mondta e szavakat, hamis hév és hamis szegyenkezés nélkül, szép szeméből mély szájalom és szeretet szólt azok iránt, a kik szükséggel és nyomorral küzdenek.

(Folyt. köv.)

A Dreyfus-ügy tárgyalása.

Páris, aug. 30. Tavernier százados, aki már tegnap is egy órán át hallgatta ki Du Paty de Clamot, ma reggel újra kihallgatta őt. A tegnapi kihallgatásról azt mondja a *Matin*, hogy Du Paty szenzációs leleplezéseket tett, a melyek közül az egyik olyan nagy jelentőségű, hogy közlését a lap a rennesi hadbiróságnak hagyja. A revizióparti lapok azt mondják, hogy Freycinet tegnapi nyilatkozatai után szindikátusról többé nem lehet beszélni. Ezek a lapok Freycinetnek a külföldi propagandára vonatkozó nyilatkozatát több értelműnek és érthetetlennek találják. Az antirevizionista lapok azt mondják, hogy a revizionisták rosszul teszik, ha Freycinet vallomását triumfálnak.

Páris, aug. 30. Azt a hirt, hogy Demango is jelen lesz Du Paty kihallgatásán, nem erősítik meg.

Páris, aug. 30. Derouléde levelet irt Loubet elnöknek, a melyben tiltakozik az ellen, hogy rojalista összeesküvés vádja alatt állítsák az állami törvényszék elé. Kijelenti, hogy ő mindig a plebiszcitárius köztársaság híve volt. Elítélése a mostani parlamentális uralomra nézve veszedelmesebb lesz a monarkista el-méleteknél. Elítélését bizonyosra veszi, mert az ítéletet politikai ellenfelei fogják hozni. Követeli, hogy haladéktalauul üljenek törvényt fölötté

Páris, aug. 30. A rue Chabrol ma éjjel teljesen nyugodt volt. Guérinnek néhány társa az éjjel a ház tetejére ment, a hol reggel 4 óra tájban Guérin is megjelent. A rendőrszolgálatot most is úgy végzik, mint tegnap. Azt hiszik, hogy Guérinék ügye nemsokára dűlőre jut.

Rennes, aug. 30. A tárgyaló-terem nevezetesebb mozzanat nélkül telik meg. Camelotk foglalják el a helyeket, a melyeket azután pénzért átengednek a később érkezőknek. A tárgyalás 6 óra 40 perczkor kezdődik.

Az első tanu Meyer Paul, az akadémia tagja és az école des chartes igazgatója, a ki vizsgálódásairól számol be, a melyekből arra a következtetésre jutott, hogy a borderó Eszterházy sajátkezü írása. Az írást a nagyító üveg alatt nagyon folyékonynak és minden megszakítás nélkül valónak találta, holott az alapvonalak megszakítása pauzálásra vallanak.

Az írásszakértők mind Dreyfus mellett vallanak, de *Deloyt* tábornok tüzérségi igazgató Dreyfus ellen vall.

Carrier kormánybiztos indítványára holnap titkos ülés lesz, melyen ágyudolgokat tárgyalnak.

Páris, aug. 30. Marseille közelében Antibesben egy Alexandre Trifuad nevű embert fogtak el, kire ráillik a Labori merénylőjének a leírása. Egy revolvert is találtak nála, melynek tokjába egy rennesi vaskereskedő czége van vésvé. Biztosra veszik, hogy az elfogott a merénylő.

TAVIRATOK.

A király Prágában.

Prága, aug. 30. (Saj. tud. táv.) A király a csehországi hadgyakorlatokra utaztában rövid időt itt töltött. Az állomáson a polgármester és helytartó üdvözölte, rövid sétát tett a Park utcában és ezután tovább utazott.

Személyi hir.

Berlin, aug. 30. Hohenlohe herceg birodalmi kancellár ma ester rövid tartózkodásra verki-i birtokára, Oroszországba utazott. (Magy. Táv. Ir.)

A Hentzy-ügy egy közgyűlésen.

Kecskemét, aug. 30. (Saj. tud. táv.) A városi törvényhatósági közgyűlés a Hentzy-ügy fölött rosszaságát fejezte ki, de az indítványnak azon részét, hogy a kérvényt a többi törvényhatóságokkal is közöljék, — elvetették.

A pestis.

Páris, aug. 30. A Havas-ügynökségnek azt jelentik Oportóból, hogy ott tegnap két súlyos pestis eset fordult elő. Az árukivitel a vasutakon most már csak kellő fertőtlenítés után van megengedve.

Erdészek gyűlése.

Pozsony, aug. 30. (Saját. tud. táv.) Az Országos Erdészeti Egyesület ma tartotta első ülését dr. *Bánffy* Dezső elnöklete alatt. Az ülés kiemelkedő mozzanata az volt, hogy egy tizezer forintos alapítványt tettek az erdészek özvegyeinek és árváinak.

Megczáfolt betörés.

Konstantinápoly, aug. 30. Az Agence de Constantinople a következő hivatalos kommunikét közli: Illetékes helyen egész határozottan megczáfolják azokat a jelentéseket, a melyek szerint Erzerum és Erzinghian szandsákokba kurdok törtek be, foszlogatva és erőszakoskodva. Kijelentik, hogy a rend és nyugalom a két szandsákban nem zavartatott meg és továbbra is biztosítva van. (Magy. Táv. Ir.)

A san-domingói forradalom.

Washington, aug. 30. A külügyminiszterium a puerto-platai amerikai konzultól távirati jelentést kapott, a mely szerint a puerto-platai kerületben Monte-Christi kivételével az összes városok a fölkelők hatalmába vannak, sőt tegnap Puerto-Plata is megadta magát a fölkelőknek. (Magy. Táv. Ir.)

Transzvál.

London, aug. 30. A Daily Telegraphnak jelentik Johannesburgból tegnapi kelettel: A törvényhozás mindkét házában több tagja aggódik a jelenlegi helyzet miatt. Hir szerint teljesen lemondtak arról a reményről, hogy a viszály békés megoldást nyer. (Magy. Táv. Ir.)

A csehországi hadgyakorlatok.

Ischl, aug. 30. A király ma reggel 4 óra 30 perczkor Reichstadba utazott a hadgyakorlatokra.

Bécs, aug. 30. Kreighammer báró közös hadügyminiszter és Welsersheimb gróf osztrák honvédelmi miniszter a reichstadti hadgyakorlatokra utaztak.

Prága, aug. 30. A király Csehországba érkezése alkalmából a prágai napilapok az uralkodó iránt való hódolatuknak adnak kifejezést és a legutóbbi eseményeket bírálják pártállásuk szerint. A helyzet megítélésében különbözök ugyan a vélemények, de valamennyien azt kívánják, hogy a nemzeti ellentétek valahára enyhüljenek és az ország visszanyerje nyugalmát és békéjét.

Reichstadt, aug. 30. Reichstadtban és környékén befejezték a király fogadására való előkészületeket. Az aussig-teplitzi vasut leipai pályaudvara, a hol az első fogadás lesz és a reichstadti pályaudvar pazarul vannak diszitve. A reichstadti pályaudvaron kis ligettel körülvett gyönyörű sátor állítottak fel. A pályaudvar felé vezető utcán hatalmas zászlós árboczok állanak. A vásártéren és a kastély előtt szépen diszitett fehér diadalkapuk állanak, fekete sárga zászlókkal és hódoló feliratokkal ékesítve. A vásártéri diadalkapu homlokzatán ez a fölírás áll: Szeretett császáruknak — Reichstadt polgárai. A történelmi emlékekben gazdag, régi városkának csaknem minden háza diszitve van. Különösen szép látványt nyújt a vásártér a gyönyörűen diszitett városházával és a Szent-Boromeusról elnevezett irtalmas nővérek rendházával, továbbá a kastély felé vezető, nagyobbára régi faépületekkel, erkélyekkel épült szűk utcákkal. A történelmi nevezetességű nagy kastélyban, a melyben az udvar fog lakni, közel 200 terem van. A kastély körül régi árnyékos park terül el. A kastély felemelén,

most Mária Terézia főhercegnő lakik leányai-val, az első emeleten Beck báró tábornoszernagy; ő felsége legszükebb kísérete és esetleg Ferencz Ferdinánd főherceg fog lakni. A király számára hat szobát rendeztek be a felső emeleten, a honnan a városra és a hegységre nyílik kilátás. Ezek a termek e bennük lévő régi képeknél, freskóknál s szobroknál fogva rendkívül nagy értékűek ugyan, de egészben mégis előkelő egyszerűség van bennük. A kastély előtti plateaun van a nagy tábori étkezősátor. Mellette állították fel szükség esetére a kis sátor, a melyet már Ferencz király idejében használtak a francia háboruban. A legnagyobb mély fekvésű udvar, a melyben különben a lovaglő-iskola van, hatalmas sátorfödéllel van fődve és a lovak elhelyezésére való. A városban már délelőtt rendkívül nagy közönség verődött össze. Az idő gyönyörű. (Magyar Táv. Ir.)

Kina.

London, aug. 30. A Reuter-ügynökségnek jelentik Pekíngből mai kelettel: Az orosz követ és az angol ügyvivő abban állapodtak meg, hogy azokat a bonyodalmakat, a melyek Hankauban a Jardine Matthisson és társa czég birtoka ügyében támadtak, választott bíróság útján fogják elintéztetni. A Reuter-ügynökség megjegyzi, hogy ebben a jelentésben nincs szó a kozákok állítólagos beavatkozásáról és az angol matrózok állítólagos partraszállásáról. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A Sebes-Körözs társulat választmányi ülése. A Sebes-Körözs vízszabályozó és ármentesítő társulat Nagyváradon, a saját irodahelyiségében 1899. évi szeptember hó 11-ik napján délelőtt 10¹/₂ órakor választmányi ülést, ugyanezen napon délután 3 órakor közgyűlést tart, melyre a t. választmányi tag urak, illetve az érdekeltség tisztelettel meghívatik. Tárgyak: 1. A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszter urnak 85.644—V/2. sz. rendelete, mely szerint a választmány 35/898. sz. határozatát közgyűlés elé terjeszteni rendeli, kapcsolatosan bemutatattik a társulat által végrehajtott belvízszabályozási munkálat felülvizsgálatáról felvett jegyzőkönyv. 2. Ugyanannak 41.841—V/2. sz. rendelete, melylyel a fokkőzi zsilip mögött építeni javasolt szorítózsilip ügyében újabb közgyűlési határozatot hozni rendel. 3. Jegyzőkönyv a Toprongyos-Korhánycsatorna kiépítése ügyében a Fekete- és Sebes-Körös társulat között tartott közös értekezletről, — kapcsolatosan bemutatattik Nagyszalonta város képviselő testületének a kérdéses csatorna kiépítéséhez való hozzájárulás tárgyában hozott határozata. 4. Bizottsági jelentés a 16/899. sz. vál. határozat értelmében, a társulati vizmester és gátfelügyelő illetményeinek szabályozása tárgyában. 5. Az ártérfejlesztő 11-es bizottság bemutatja a bősörményi hidon felüli jogerős ártér osztályozási munkálatát. 6. Előterjesztés a társulat 1897. évi 3., illetőleg 13. és 14. számú közgyűlési határozatainak értelmezése tekintetében. 7. Jelentés a társulat folyó ügyei és munkálatáról. 8. Költségelőirányzat az 1900-ik évre. 9. Folyó ügyek. Nagyváradon, 1899. augusztus hó 28. Gróf *Csáky* Lajos s. k., társ. elnök.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. aug. hó 29-ik napján tartott vásárban eladott természetű termékek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 7.40—7.70. Kétszeres buza 5.80—6.20. Rozs 5.60—5.90. Arpa 4.50—4.90. Zab 4.60—5.20. Tengeri: 4.90—5.20. Borsó 13.—. Lencse 14.—. Bab 5.90. Köleskása 10.50, Burgonya 1.60. 100 kiló lángliszt 15.—, zsemlyeliszt 14.50, fehérkenyér liszt 13.80, barnakenyér liszt 12.50, széna fuvarral 1.80, szalma 50. Szalonna 53.—, 6 kiló zsup-szalma —06, 150 dkg alom-szalma —03. 1 köbm. bükkfa 3.20, tölgyfa 3.—, cserfa 3.30. 100 kiló marhahús 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —44. Pálinka —32, Szilva pálinka —85. Szesz 95.—. 1 mm. kőso 10.70

nyers fagyú 24.—, olvaszt. fagyú 32.—, szappan 25.—, mosott birka gyapju —, magyar gyapju —. Egy hektoliter ó-bor 34.—, új bor 26.—, mész 1.10, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 14.—, köles —, ropce —, dió 16.—, mogyoró —, aszalt szilva —. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 60, sertéshus 52, juh-hus 32, veres hagyma 8, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1899. évi aug. 29-ről. Tiszta buza körülbelül 4300 hltr, kétszeres buza 800 hltr, rozs 1500 hltr, árpa 600 hlt, zab 700 hltr, tengeri 130 hltr, burgonya 900 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 56 drb, félhizott 72, sovány 150, süldő 280, malac: 460, hizott marha 16, jármás ökör 385, fejős tehén 265, borju 230, bivaly 14, juh és kecske 140, ló 253.

Marha ártáblázat 1899. augusztus 29-ről
Egy pár első rendű jármás ökör 325—365, egy pár másodrendű jármás ökör 250—295, egy pár harmadrendű jármás ökör 135—235, 1 drb fejős tehén 55—110, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 70—92, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 50—75, 1 drb. veres borju 11—19, 1 drb. fél éves borju 18—25, 1 drb egy éves borju 23—32, két éves borju 33—68, 1 drb hizott sertés 43—74, 1 pár fél éves 21—25, 1 pár egy éves sertés 32—44, 1 pár két éves serés 46—72, egy drb igás ló 70—130, 1 pár ökrébőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16, 1 pár bojubőr 5—8, 1 pár lóhbőr 6—10.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, augusztus 30.	
Az irányzat szilárd.	
Osztrák hitel	829.—
Magyar hitel	469.—
Allamvasut	763.—
Rimamurányi	544.—

Magyar jelzalog	244.50
Salgótarjáni	331.—
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Délivasut	65.08

Bécs, augusztus 30.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	384.75
Magyar hitel	391.75
Allamvasut	348.75

Határidők.

Budapest, augusztus 30.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt, és 15,000, mm. forgalom mellett az árak — krral magasabban jegyeztek.

Buza októberre	8.41
Buza áprilisra	8.71
Tengeri szept.	4.84
Uj tengeri	5.03
Rozs okt.	6.69
Zab okt.	5.27
Káposzta, ropce, aug.	12.10

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. augusztus 30-án

Magyar aranyjárdék 4%	118.—
Magyar koronajárdék	69.35
Magyar vasuti kölcson aranyban 4 ¹ / ₂ %	120.25
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 ¹ / ₂ %	100.50
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	94.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	99.75
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcson	161.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcson	139.50
Osztrák járadék papírban	100.—
Osztrák járadék ezüstben	100.—
Osztrák járadék aranyban	118.—
Osztrák korona járadék	99.75
Osztrák államsorsjegyek	137.50
Osztrák magyar bankrészevény	9.50
Magyar hitelbankrészevény	391.75
Osztrák hitelintézeti részvény	384.75
Párisi vista	351.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	9.56
Németbirodalmi márka	58.90
London vista	120.70
20 márkás arany	11.76

Az izr. négyelet javára.

Bérlet csere!

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Evadbérlet 120. szám.
Páros.

Kisbérlet 120. szám.
Páros.

Ma csütörtökön, augusztus hó 31-én,

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

MUKÁNYI.

Vigjáték 4 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Mukányi Bódog, földbirtokos	Vendrei F.
Olga, második neje	Miklósi Ilona
Piroska, leánya első nejétől	Hatala Györgyike.
Margit, fogadott leánya	I. Vásárhelyi V.
Darnai, főispán	Kassai K.
Ella, unokahuga, özvegy	Horváth Paula
Szeredi Ödön	Bihari Ákos
Rózsaberkki Gusztáv, a »Bánvári Harsona« szerkesztője	Heltai N.
Csukáné	K. Arpási Kata.
Tarkóné	Váradiné

Rendező fiatal emberek. Urak. Hölgyek, utasok. Történi: egy vidéki városban.

Hely árak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Tállásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár, földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté 7 óraker, vége 10 óraker.

Holnap pénteken, szeptember 1-én

A szerelem bolondjai.

Szinmü 4 felvonásban.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.

Főnyeremény: 50,000 korona érték

és több, kisebb-nagyobb nyeremény,

összesen 1006 nyeremény 100,000 korona értékben.

Egy sorsjegy ára 20 krajczár.

Az összes nyereményeket kivántra 20 % levonással azonnal készpénzben beváltja Budapesten: a „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utca 8., vagy Szegeden: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank. Ezen pénzüzetek a nyerő kívánságára készek az 50.000 korona értékű főnyereményt

egy hasonértékű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becsereálni.

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szept. 10-én este 6 óraker.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben az összes dohánytőzsdékben s egyéb elárusító helyeken

Viszontelárusítók forduljanak a kiállítást rendező

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez,
Budapest, IX., Üllői-ut 25., Köztelek.